

Jezus geeft catechisatie aan zijn leerlingen. Zijn tegenstanders luisteren mee.

Er is een rijke man, zegt Jezus, die een econoom in dienst heeft om op zijn geld te letten. En er zijn een paar mensen, die schulden hebben bij die rijke man en die schulden worden behandeld door de econoom/rentmeester.

Dan gaat het gerucht, zegt Jezus, dat die econoom niet goed op het geld van de eigenaar past. (Statenvertaling: dat hij zijn goederen doorbracht, slecht beheerde)

Blijkbaar is de administratie van de man ondoorzichtig, zoals in dat soort kringen wel meer het geval is. Het gerucht – en meer is het nog niet - suggereert in ieder geval dat die econoom/rentmeester er zelf behoorlijk beter van is geworden. Want wie met geld, met de God Mammon omgaat, die wordt er al gauw op de een of andere manier afhankelijk van. Niet voor niets wordt geld/markt/economie in het spreken van Jezus een god genoemd, die zijn volgelingen gebiedt en beloont..

Karl Marx was bepaald niet de eerste die mensen leerde dat alles in de samenleving ten slotte om geld draait, dat had hij al vanuit het Oude Testament meegekregen: geld is macht, geld is aanzien, met geld kun je erbij horen, p de een of andere manier leidt geld ook altijd tot schulden, mensen geven makkelijk meer uit dan ze hebben. En geld maakt ook vaak gierig: belastingen en ontwikkelingshulp moeten omlaag, ook al gaat dat altijd weer ten koste van mensen met minder dan de rijken, En geld leidt tegelijkertijd tot veel achterdocht en hebzucht: als je er veel van hebt wil je altijd meer; het maakt mensen defensief: kom niet aan m'n geld!

Terug naar de gelijkenis. De rijke man zegt tegen de econoom dat hij precies wil weten wat er gebeurd is en voegt daaraan toe bijna tussen neus en lippen: je kunt natuurlijk geen rentmeester blijven; begrijpelijk, want dat soort posities verdragen geen wantrouwen. Ook dat is van alle tijden.

Arme rentmeester: vandaag nog rijk en in aanzien; morgen werkeloos en armlastig. (NB. In de tijden van het Eerste Testament waren er nog geen vangnetten.) Dat slaat in als een bom.

Maar iedere crisis heeft zijn belofte.

De rentmeester komt, *net als de Verloren Zoon in hfdst.15 tot inkeer*. Weliswaar op zijn eigen manier en heel anders dan de jongste zoon, maar toch..!

Rekenaar als hij is zegt hij bij zichzelf: met mijn handen werken kan ik niet; om te bedelen schaam ik mij.

Maar wat dan wel?

En dan ziet hij, op eens, waar zijn probleem lag. Hij beseft dat hij zo'n succesvolle volgeling van de God Mammon is geweest, dat hij zijn medeschuldenaren eigenlijk helemaal niet ken-

de. Mensen waren cijfers geworden. Hij had die mensen als gebruiksvoorwerpen gebruikt om hoge rente te vragen, provisie en er zelf beter van te worden: tollenaargedrag. Hij had natuurlijk ook zijn heer misleid maar vooral ook die mensen die hij veel te veel had gevraagd. Hij was degene die de hypotheeken regelde en de verzekeringen voor zijn heer afsloot en hij had er vooral zelf goed aan verdiend ten koste van zijn medemensen.

En dus zegt hij bij zich zelf: Ik verlies mijn baan, ik moet ergens onderdak vinden in een van die handelshuizen van mijn oude schuldenaren: ik zal van mijn eigen geld die mensen voor me in moeten nemen. (Een beetje als de Zacheus in Mat., die Jezus belooft het tienvoudige van wat hij heeft afgeperst terug te geven aan zijn slachtoffers.)

De oneerlijke rentmeester – in de grondtekst heet hij heel scherp: de rentmeester van de onrechtvaardigheid! - zegt zijn dienst aan de god Mammon op en besluit hem niet langer te dienen maar om hem te gebruiken. En dus herziet hij zijn relatie met zijn medemensen. Hij rekent nog eens goed alles na en vermindert de schuldbekentenissen maar liefst met 50 en 20%. Dat zal wel zijn wat hij er zelf aan had verdiend.

En wat zegt Jezus dan? **Die rijke man stelde zijn rentmeester, die zo onrechtvaardig had geleefd, in het gelijk, hij prees hem zelfs omdat hij nu tenslotte met verstand en inzicht had gehandeld.**

Alleen wie betrouwbaar is in het klein kan het ook in het groot zijn; alleen wie de Mammon leert gebruiken kan hem als god afzweren.

De tegenstanders van Jezus honen hem om deze gelijkenis, maar ook zijn leerlingen zijn upset. Je mag God niet vergelijken met iemand die oneerlijkheid prijst! God is rechtvaardig! Als God zich zo zou bedenken als die rijke man in jouw verhaal, waar blijven we dan? Als God zich niet aan zijn eigen oordeel houdt, als God zijn eigen regels overtreedt, wat moet er dan van ons worden. Deze gelijkenis gaat te ver! Die van die vader met zijn mislukte zoon, die kunnen we nog begrijpen, maar deze..? Is dat geen godslastering?

Nee, gemeente, het is geen godslastering. Het is het evangelie, dat God niet zo consistent is als ons wellicht wel eens is voorgehouden. Natuurlijk, God is rechtvaardig, hij geeft regels, hij dicteert Mozes en ons wetten, maar die wetten en die regels zijn niet bedoeld om onze vrijheid in te perken. Ze zijn bedoeld om ons vrije mensen te maken. En als wij met regels worden geconfronteerd die mensen niet van hun schulden afhelfen, dan gaan de beloften boven de geboden.. In deze gelijkenis laat Jezus niet doorschemeren dat God oneerlijkheid en fraude prijst, nee, hij prijst iedere handeling en iedere gedachten die andere mensen van hun schulden bevrijdt. Zelfs als dat gebeurt uit eigen belang. De oneerlijke rentmeester komt tot inzicht dat zijn toekomst in de handen van de mensen ligt. En de rijke man uit de gelijkenis prijst hem voor dat inzicht!!!!.

Mensen hun schulden afnemen is belangrijker dan het je houden aan de wet en de regels en de geboden. Mammon, de god Mammon, zet mensen gevangen in strafkampen van het geld, van de markt van de economie.

De God van Jezus van Nazaret gaat het niet om geld, om de markt, om de economie maar om mensen en hoe geld, de markt en de economie gebruikt kunnen worden om mensen van hun schulden af te helpen.

En die bevrijding van mensen is zo'n groot goed dat al het andere er voor moet – of mag – wijken.

Hebt u hem door, gemeente? Met de mammon valt wel te spotten! Althans in het koninkrijk

van God, dat is waar Hij heerst en niet de Mammon.. Dus ook in de Kerk en dus ook hier in de Wester!

De zomer, gemeente, is een goede tijd om een beetje te sollen met Mammon, om eens extra naar onze medemensen te kijken of er niet hier en daar iets aardigs met dat geld van ons kan gebeuren: en dat hoeft niet om honderden Euro's te gaan: het kan ook voor een Euro. En het kan zelfs zonder geld door een beetje op te letten welke vormen van afhankelijkheid en eenzaamheid om ons heen zichtbaar zijn.

Het kan ook door afstand te nemen van dat koor van mensen, die denken dat in onze vaderlandse politiek vooral de economische politiek van doorslaggevend belang is: van doorslaggevend belang is alleen dat arme mensen door hun vaders en broers hartelijk worden welkom geheten als ze tot inzicht komen; en dat rijke mensen hun medemensen centraal stellen om hun eigen leven te redden.

In de Naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
Amen.